

Midnattsvägen 10 142 42 SKOGÅS
Tel. 08-771 80 60

Miljö- och energidepartementet Remissvar Promemoria

Skogås 2015-09-23

Remissvar: Åldersgräns för användning av kosmetiska solarier

Diarienummer: M2013/1724/Ke

Sammanfattning

Det har i arbetet, både med den statliga utredningen och framtagandet av Promemorian begåtts flera avgörande misstag som kommer att få stora negativa effekter både på folkhälsan och på hundratals småföretagare ute i landet. Det saknas även mycket viktiga fundament i konsekvensutredningen.

Yttrande

Regering och Riksdag i Sverige måste uppmärksamma på att man med den nya promemorian, *Åldersgräns för användning av kosmetiska solarier*, är på väg att begå ett fatalt misstag som kommer att få omfattande negativa effekter på folkhälsan i Sverige.

Det har tidigare begåtts en rad misstag som tillsammans nu leder till felaktiga slutsatser. Regeringen har nu i den nya promemorian föreslagit en justering i strålskyddslagen som blir oåterkalleligt.

Till att börja med så måste man ta hänsyn till att Sverige ligger på sådana breddgrader att vi har extremt lite naturlig solljusinstrålning, vi är ett av världens solfattigaste länder. Det innebär att alla beslut som försvårar för småföretagare att bedriva solarieverksamhet, ytterligare kommer att begränsa tillgången på solljus i vår del av världen. I detta fall begränsas alltså även tillgången till konstgjort solljus i ett av världens solfattigaste länder.

Man har i alla lägen helt förringat all vetenskap och forskning som de senaste 20 åren gjort stora upptäckter och klarlägganden inom området solljus och D-vitamin. Det har med stor tydlighet påvisats att ett av världens största hälsoproblem i dag är just solljusbrist och D-vitaminbrist. Denna forskning är helt avgörande för lagförslagets relevans, men den har helt glömts bort. <http://illvet.se/manniskan/sjukdom-behandling/vitamin-d-ar-nyckeln-till-kroppens-forsvar>

Tyvärr så har våra strålsäkerhetsmyndigheter, SSM uppfattat denna forskning som ett hot mot deras verksamhet och en konflikt har seglat upp som inte sätter folkhälsan i första rummet. Konflikten har fått SSM att eskalera sin gamla varningar för solen när de egentligen borde ha gjort en omprövning av teorierna. De har även eskalerat sina angrepp mot solariebranschen i allmänhet och verksamheten med självbetjäning i synnerhet. SSM har i kriget flera gånger överdrivit och till och med vilselett både allmänhet, media och andra myndigheter. Deras demagogi tros ha uppmuntrats av kosmetikaindustrin. Mängder av studier i syfte att bevisa solvanornas roll i hudcancers utveckling har nu tvärtemot rådande konsensus i vetenskapsvärlden, visat på att solvanorna inte kan ligga bakom hudcancer epidemin. SSM väljer dock kategoriskt att förringa dessa studier. Rådande konsensus i vetenskapsvärlden har sitt ursprung i en gammal teori från 70-talet. Denna teori kan dessutom idag enkelt förkastas. Man såg på 70-talet ett tydligt samband mellan ökningen av hudcancer och ökningen av våra charterresor. Sambandet sågs då som en möjlig förklaring till varför hudcancer ökade. Ingen ifrågasatte detta och sambandet ansågs med tiden därför vara bekräftat utan att det därför någonsin bekräftades. Vad man inte tänkte på då var att sambandet var lika tydligt mellan charterresor och många andra cancerformer. Detta innebär att om sambandet anses vara riktigt så ligger våra solvanor även bakom de andra cancerformerna som t.ex. bröst- och prostatacancer. Om man inte anser det sambandet som rimligt (vilket ingen gör) så är inte sambandet till hudcancer heller rimligt, se filmen Cancerns gåta nedan.

Naturligtvis kan det i vissa fall vara så att något som är nyttigt även kan vara skadligt när det överdrivs, men i detta fall så verkar det som att andra hänsyn har tagits i helhetsbedömningen och hela frågan måste därför utredas vidare innan man justerar strålskyddslagen. Tyvärr så tog inte utredningen SOU 2011:18 "Strålsäkerhet - gällande rätt i ny form" hänsyn till den nya forskningen om solljusets fördelar, utan man lutade sig enbart på SSM:s ensidiga svartmålande tolkning. Sverige har idag världens svagaste (UV-typ3) och hårdats reglerade solariebranscher. Ytterligare regleringar eller åtstramningar är därför helt omotiverade och får enbart negativa effekter i form av utslagna småföretagare och en alltmer utbredd solljusbrist.

För att komma ett steg närmare sanningen i dessa frågor så lät Sky Pictures 2010 producera filmen "Sol, vind och Dioxiner", där en del djupintervjuer med världsledande D-vitaminforskare klarlägger de misstag som jag hänvisar till. September månad 2015 har Sky Pictures även låtit publicera filmen "Cancerns gåta" en film som utvecklar misstagen och kraftigt ifrågasätter SSM:s arbete.

Undertecknad känner stor frustration eftersom jag själv är småföretagare och entreprenör samt verksam även inom solariebranschen. Jag har nu insett att även utredaren och Regeringen har låtit sig duperas och missledas av SSM så till den grad att man nu överväger att ändra i Strålskyddslagen (1988:220). Detta får inte ske, eftersom det vore ett misstag som krossar hela branschen med självbetjäningssolarier, vilket utöver de ekonomiska konsekvenser även är en katastrof för folkhälsan i ett av världens solfattigaste länder.

Jag yrkar nu på att man skjuter de föreslagna justeringarna i Strålskyddslagen på framtiden. Man måste innan en eventuell lagändring, komplettera konsekvensanalysen avseende samhällets eventuella kostnader för ökad ohälsa pga. solljubrist och D-vitaminbrist för att klargöra vilka de totala folkhälsoeffekterna blir vid regelverkets införande. Det behöver tillika preciseras hur stor andel av alla nya cancerfall som kan anses bero på solariesolande, för att kunna göra en rättvis ekonomisk konsekvensanalys av lagens införande.

Allt annat kommer att få detta misstag att gå till historien som ett klavertramp, där man låtit kommersiella intressen från kosmetikaindustrin förändra rikets lagar. Detta har i och för sig redan hänt i andra länder, men det innebär inte att vi ska göra samma misstag i Sverige, speciellt eftersom Sverige som sagt är ett av världens solfattigaste länder. Vi är i en unik situation med vårt solfattiga läge och osäkerheten om hälsoeffekterna måste leda till att solariebranschen ännu inte slås ut.

Bilagor 1-3, Sky Pictures filmer, (endast länkar):

Sol, vind och Dioxiner <https://www.youtube.com/watch?v=spYuaBr7RWk>

En 10 minuter lång film som sammanfattar grundproblematiken och låter två välrenommerade D-vitaminforskare komma till tals. Stockholm 2010

Solljus och D-vitaminer <https://www.youtube.com/watch?v=WY3GTmS1Jc>

Ett 10 minuter långt sammandrag från en föreläsning av den prisbelönta D-vitaminforskaren Johan Moan som på Oslo Universitet forskat på cancer och solariernas hälsoeffekter. Stockholm 2010

Cancersnålar <https://www.youtube.com/watch?v=NS-Ci2OsvEo>

En 50 minuters djupdykning i grundproblematiken där Kim Wiking fokuserar på miljöfrågor och de misstag som har begåtts av Svenska myndigheter. Huddinge september 2015

Bilaga 4:

Mitt tidigare remissvar angående utredningen SOU 2011:18, se nedan

Tack på förhand för att ni tar del av filmernas innehåll.

Med vänlig hälsning
Kim Wiking
Mob. 070-640 66 30

PS. Oavsett vilket beslut riksdagen tar i frågan så överväger jag, Kim Wiking att avveckla all min verksamhet inom denna bransch, enbart för att försöka få en större trovärdighet i mitt framtida arbete med att klarlägga dessa misstag.

Kim Wiking
Midnattsvägen 10
142 42 SKOGÅS

Tel: 070-640 66 30
Mail: kim.wiking@telia.com
Homepage: www.skypictures.se

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 STOCKHOLM

(Kopia Registrator samt Ansi Gerhardsson)

YTTRANDE
2011-10-06

Betänkande SOU 2011:18

Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form

Sammanfattning

Det finns idag avgörande bevis för att solens ljus är något människan behöver och att okända miljöfaktorer ligger bakom den rådande hudcancer epidemin. Utredningen har, avseende åldersgräns för solarieisolning (kapitel 13), ej tagit hänsyn till denna forskning eller bevisning. De positiva effekterna av UV-ljus är mycket stora och sjukdomar orsakade av solljusbrist kostar samhället miljardbelopp varje år. Utredningens förslag kan t.o.m. vara ett lagbrott enligt Miljöbalken grundläggande hänsynsregler i 2 kap. 3§ eftersom man bortsett från de totala hälsoeffekterna av förslaget. Ytterligare regleringar av solariebranschen bör därför inte genomföras.

Grundläggande frågeställning

Sedan slutet av 70-talet har det i stora delar av samhället uttalats en teori angående orsakerna till hudcancers ökningstakt. Hela teorin utifrån modern miljö- och D-vitaminsforskning håller nu på att omprövas. Teorin baserar sig på ett felaktigt antagande att våra solvanor kan vara en av orsakerna till att hudcancer ökar i samhället och att därmed solljus måste begränsas. April 2010 så presenteras oförvitlig bevisning för att solens ljus är en grundförutsättning för människans hälsa och att D-vitaminsyntesen i människans hud har mycket grundläggande och livsavgörande positiva effekter för hela vår biologi. Bevisningen presenteras mycket ingående av Michael F Holick i boken *"The vitamin D solution"*. Parallellt med denna förklaring av D-vitaminsyntesen så presenter Stefan Jarl 2010 filmen *"Underkastelsen"*. Denna svenskproducerade film visar på ett tydligt samband mellan ökad kemikalieanvändning i samhället och förekomsten av cancer, astma, allergier, diabetes och andra i västvärlden vanligt förekommande och kraftigt ökande folksjukdomar. I övrig litteratur som kopplar till hälsoeffekter orsakade av miljöfaktorer t.ex. *"Bestulna på framtiden"* så hittas förklaringen till varför

mänskligheten sedan 50-talet har drabbats av många cancerepidemier, inklusive hudcancer. Solens ljus är för människan en naturlig och livsnödvändig förutsättning och solens ljus eller våra solvanor har inte något samband med den rådande hudcancerepidemin.

Negativa hälsoeffekter

Utredningens förslag i nuvarande utformning skulle däremot komma att få mycket stora negativa effekter för den allmänna folkhälsan. I Sverige så drabbas vi (2007) av cirka 50 000 nya cancerfall varje år och cirka 10 000 av dessa kan hänföras till solljusbrist eller D-vitaminbrist, se bilaga 4. Det nuvarande utredningsförslaget kommer ytterligare att förvärra dessa siffror. Värt att beakta är även att SSM:s informationskampanjer sedan 30 år tillbaka, samt en kraftigt ökande användning av solskyddsprodukter sedan 70-talet har minskat hudcancerutvecklingen med 0 (noll) procent, se bilaga 1. Flera av de studier som SSM, Statens strålskyddsmyndighet hänvisar till stödjer två avgörande saker. 1, det finns inget samband mellan solariesolning och en ökad risk för hudcancer. 2, solariesolning kan lika effektivt som solen snabbt fördubbla nivåerna av prohormonet D-vitamin i blodet, (se bilaga 3). Det är besynnerligt och klandervärt att SSM:s information till allmänheten inte korrigeras.

Sverige världens mest utsatta land

Det är alltså av högsta vikt att samhällen på våra breddgrader förstår dessa mekanismer innan vi inför nya lagar och regleringar. Sverige tillhör de 2 procent av världens befolkning som får minst solljus och därmed tillhör vi de samhällen som är mest utsatt för de aktuella solbristsjukdomarna/immunbristsjukdomarna enligt D-vitaminforskningen.

Mycket tyder nu på att samhällen på våra breddgrader i första hand måste hitta metoder för att minimera riskerna för solbristsjukdomarna. Konsekvenserna av utredningens förslag leder till raka motsatsen. Ett införande av 18-årsgräns för solarium kommer att innebära att den felaktiga teorin ytterligare förstärks och att innevånarna får svårt att förstå solljusets positiva hälsoeffekter. Dessutom så kommer alla solarium på mindre orter och i storstädernas ytterområden av kostnadsskäl att tvingas avveckla. Den stora delen av allmänheten som under vinterhalvåret inte har förutsättningar att via solresor tillgodose sitt D-vitaminbehov erbjuds därmed inga alternativ och följsjukdomarna (se Holicks beskrivning) kommer att förvärras avsevärt. De positiva hälsoeffekterna av det nuvarande utredningsförslaget blir som tidigare nämnts 0 (noll) vad avser hudcancers utveckling.

Min bedömning är att sambandet mellan solvanor och hudcancer inte kan påvisas därför att det inte finns, eller att det är försvinnande litet. Att i detta läge lagstadga om ytterligare regleringar vore helt oförsvarligt eftersom det motsatta sambandet om solljusets och solariernas positiva hälsoeffekter är mycket tydligt. En eventuell reglering kan inte göras ogjord och den kommer att påverka det svenska samhället för en lång tid framöver. Utredningsförslaget kommer att få mycket stora negativa effekter, både för samhällets sjukvårdskostnader och för den allmänna folkhälsan.

Allmänt om utredningen

95 procent av utredning SOU 2011:18 handlar om joniserande strålning, kärnkraft och radioaktiv strålning. Man tar även i mindre omfattning upp frågan om icke-joniserande strålning som t.ex. solarium och laserpekare. Utredningen pekar på att allt i vår miljö avger en naturlig strålning och att en viss del av denna naturliga strålning t.o.m. är livsnödvändig för människan (sid 400). Utredningen säger även att förutsättningarna för icke-joniserande strålning är fundamentalt annorlunda jämfört med joniserande strålning (sid 31).

Mot den bakgrunden så föreslår utredningen att regeringen får föreskriva vilken del av verksamhet med naturlig strålning eller icke-joniserande strålning som ska vara tillståndspliktig (sid 31). Denna mening står i konflikt med det faktum att utredningen senare föreslår en åldersgräns för solarium i kapitel 13.

Enligt direktiven till denna utredning så skulle utredningen överväga en 18-årsgräns för solarieanvändning. För att kunna göra detta övervägande så borde utredningen gjort en ordentlig genomlysning av konsekvenserna av denna eventuella åldersgräns. Övervägandet eller förslaget från utredningen måste grunda sig på en granskning av de totala hälsoeffekterna samt det verkliga behovet av regelförändringen. Det omnämnes även i utredningen att vid prövning bör beaktas ”samtliga hänsynstaganden som har betydelse för människors hälsa” (sid 357). Det bör även belysas om, och i så fall vilka, de positiva effekterna av regelförändringen är. Om de positiva effekterna av regelförändringen är försumbara eller 0 (noll) så bör åldersgränsen inte rekommenderas eller lagstadgas. Om det däremot visar sig att de totala folkhälsoeffekterna av moderat solning i solarium är positiva så kan förslaget närmast anses som ett lagbrott enligt Miljöbalken grundläggande hänsynsregler i 2 kap. 3§.

Min bedömning är att utredningen i huvudsak har lutat sig på den kraftigt kritiserade IARC-rapporten, (Se bilaga 3). Ingen hänsyn har tagits till att en övervägande del av studierna pekar på att slutsatserna är felaktiga. Ingen hänsyn har heller tagits till det faktum att människan även behöver solljus och att vi i Sverige tillhör världens mest solfattiga länder. För att utredningen ska kunna göra en korrekt och opartisk bedömning i detta övervägande så måste alltså de totala folkhälsoeffekterna av förslaget analyseras. I utredningen har ingen hänsyn tagits till de forskningsrapporter som belyser de positiva effekterna av UV-ljus, detta är försumligt.

Att allt i vår miljö avger strålning innebär inte att all strålning är skadlig. Tvärtom så säger utredningen att viss strålning är en förutsättning för människans liv och hälsa. Solens ljus är en del av den omnämnda naturliga och livsnödvändiga strålningen. Solens UV-ljus genererar D-vitaminer hos nästan alla landlevande däggdjur och även människan behöver detta ljus för sin D-vitaminproduktion, cirka 75-80 procent av våra D-vitaminer kommer från detta livsnödvändiga UV-ljus.

För att få ett realistiskt perspektiv på denna icke-joniserande strålning så kan omnämnas att tekniska lösningar som sänder ut denna typ av strålning är en förutsättning för ett fungerande liv på våra breddgrader. Elektriska radiatorer sänder ut värme i form av elektromagnetisk strålning, ofta angivet som infraröd strålning (700-1000 nanometer). Vårt behov av ljus tillgodoses vanligen av elektriska lampor och lysrör som sänder ut icke-joniserande strålning (390-770 nanometer).

Vårt behov av UV-ljus är dock mycket mera eftersatt under vinterhalvåret. Det UV-ljus som under sommarhalvåret når jorden (280-400 nanometer) har mycket gemensamt med det synliga ljuset och det uppför sig på ett liknande sätt. Moderna solarier kan kompensera för detta ljusbortfall och solarierna kan redan vid måttligt bruk mycket effektivt kompensera för D-vitaminbrist. Solarierna är enbart verksamma inom den naturliga solens UV-område (300-400 nanometer). Solarium, elradiatorer och glödlampor är alla tre viktiga förutsättningar för ett hälsosamt och drägligt liv på solfattiga breddgrader.

Aktuell forskning har på ett mycket tydligt sätt påtalat de biologiskt positiva effekterna av UV-ljus och man har fastställt vilka stora folksjukdomar (inklusive 17 cancerformer) som nu kan förvärras eller kanske t.o.m. orsakas av solljusbrist. De senaste decenniernas så har fyra faktorer kraftigt förvärrat vårt samhälles D-vitaminbrist.

- Industri och informationssamhället har inneburit att vi i mycket högre utsträckning arbetar inomhus och dessa individer får aldrig något solljus under sin arbetstid.
- TV-spel och datorer har inneburit att våra barn även på sin fritid vistas mera inomhus. Ett ständigt ökande utbud av tv-kanaler/program har också ökat vår inomhusvistelse och därmed bidragit till ökningen av solbristsjukdomarna.
- Vilsledande och direkt felaktig information från vissa forskargrupper, kosmetikaindustrin och Strålskyddsmyndigheter har skapat en felaktig rädsla för solens ljus som har inneburit att de få stunder vi vistas utomhus, så undviker vi aktivt direkt solljus.
- Kosmetikaindustrin har kraftfullt bidragit till den felaktiga bilden och deras propaganda, i syfte att sälja solskyddsprodukter, lotioner och ”brun utan sol-produkter” har nu gjort D-vitaminbristen akut. Solskyddsprodukter används idag i mycket stor utsträckning och dessa stoppar effektivt D-vitaminsyntesen.

Dagens regleringar är tillräckliga

Det finns idag redan mycket detaljerade rekommendationer och varningar för alla solkunder som besöker ett solarium. Enligt SSM så har hela 98% av befolkningen tagit till sig SSM:s information att solens ljus enbart är skadligt. Dessa förhållanden tillsammans med föräldraansvaret enligt föräldrabalken borde anses som mer än tillräckliga försiktighetsåtgärder.

Slutord:

Mycket pekar nu på att solarier är en samhällsnyttig företeelse och att solarier avsevärt kan bidra till att förbättra folkhälsan i en tid när vi blir allt mer innesittande. Insikten (Se SSF:s krav på opartisk granskning) om att det inte finns något samband mellan solarieanvändning och en ökad risk för hudcancer bör leda till en ökad samhällsinformation och att det skapas större förutsättningar för att vårt behov av UV-ljus tillgodoses även under den mörka årstiden. Ett misstag som får mycket negativa effekter på folkhälsan begås om utredningens förslag bifalles. Vi måste omvärdera teorin från 70-talet eftersom den bevisligen är felaktig. Denna omvärdering måste av folkhälsoskäl få högsta prioritet och utgå från ett av världens mest solfattiga länder - SVERIGE.

Bilaga 1 = En 9 minuter lång film där två världsledande D-vitaminforskare intervjuas och cancerstatistik från Socialstyrelsen presenteras på nytt sätt. Filmen är producerad av undertecknad. Filmen och en textsammanfattning kan ses här, bilagan består endast av denna länk: www.skypictures.se

Bilaga 2 = En 9 minuter lång film som är en komprimerad föreläsning av den prisbelönte Norska D-vitaminforskaren Johan Moan. Moans studier bekräftar tidigare studier att solarieisolning lika effektivt som den svenska sommarsolen genererar D-vitaminer i huden . Föreläsningen är

dokumenterad av undertecknad. Bilagan består endast av denna länk:

<http://www.youtube.com/watch?v=WY3GTrnS1Jc>

Bilaga 3 = Krav på opartisk utredning av SSM:s arbete pga. att Strålskyddsmyndigheten utelämnar väsentliga rapporter och formulerar vilseledande slutsatser. Kravet är formulerad av Svensk Solarieförening december 2010.

Bilaga 4 = En bra, lättläst och uttömmande sammanfattning av den rådande D-vitaminforskningen publicerades av Illustrerad Vetenskap september 2010 En helt opartisk och oberoende analys av dagens forskningsläge avseende solljusbrist och D-vitaminer. Artikeln har vägt in all ny kunskap inom området D-vitaminbrist och den beskriver konsekvenserna av dagens rådande solljusbrist. Denna artikel kan ensam förklara varför ett införande av åldersgräns för solariesolning är ett misstag.

<http://illvet.se/manniskan/sjukdom-behandling/vitamin-d-ar-nyckeln-till-kroppens-forsvar>

Kim Wiking

Debattör/Krönikör i miljöfrågor

Videoproducent

VD Sun Tan Solarium